

PROGRAMMA GEMEENTERAADSVERKIEZINGEN GRONINGEN 2014

Piratenpartij

voor een vrije informatiesamenleving

INHOUDSOPGAVE

PROGRAMMA GEMEENTERAADSVERKIEZINGEN GRONINGEN 2014 PROGRAMMA

Voorwoord	1
Kernpunten	1
Introductie	2
<i>Wat is de Piratenpartij?</i>	3

PROGRAMMA

Bestuur en burger	5
<i>Inspraak</i>	5
<i>Gemeentelijke projecten</i>	5
<i>Transparante overheid</i>	5
<i>Digitale toegankelijkheid</i>	5
<i>Overheid op formaat</i>	6
Leefbaarheid	6
<i>Lokaal groenten en fruit verbouwen</i>	6
<i>Afschaffen hondenbelasting</i>	6
<i>Afschaffing huisvuilpas</i>	6
<i>Drugsbeleid</i>	6
Openbare orde en veiligheid	7
<i>Inzet hulpdiensten</i>	7
<i>Cameratoezicht</i>	7
<i>Preventief fouilleren</i>	8
<i>Identificatieplicht</i>	8
<i>Sociaal recht</i>	8
Privacy	8
<i>Meldingsplicht datalekken</i>	9
<i>Koppeling databases</i>	9
Energie	9
<i>Afhankelijkheid</i>	10
<i>Lokale energiepolitiek en lokale inkomsten</i>	10
Internet en media	10
<i>Kennisoverdracht op lokaal niveau</i>	11
Vervoer	11
<i>Eurokaartje of gratis openbaar vervoer</i>	11
<i>Een gemeentelijk vervoersbedrijf</i>	11
<i>Dagkaart OV voor toeristen</i>	11
<i>Bussen weren van de Grote Markt</i>	12
<i>Brommeroverlast inperken</i>	12
<i>Fietsstad</i>	12
<i>Parkeren</i>	12
Onderwijs	12
<i>Peuters naar school</i>	12
<i>Kleinere klassen</i>	12

<i>Minder administratie</i>	13
Zorg	13
<i>Mindervaliden beleid</i>	13
Economie	13
<i>Aanbesteding lokale bedrijven</i>	13
<i>Forum</i>	13
<i>Koopzondagen en winkelopeningstijden</i>	13
<i>Uitbesteding structurele taken gemeente</i>	13
<i>Schuldhulpverlening</i>	14
<i>Leegstand (kantoor)panden</i>	14
<i>Evenementen</i>	14
Slotwoord	15

PROGRAMMA GEMEENTERAADSVERKIEZINGEN GRONINGEN 2014 PIRATENPARTIJ

VOORWOORD

“De Piratenpartij, wat is dat voor rare naam?” is een vaak gehoorde opmerking. Maar het is eigenlijk een hele toepasselijke naam. Het is een geuzennaam. Het stempel 'piraat' wordt namelijk altijd gedrukt op een groep die ingaat tegen monopolisering op een terrein waar nog geen gepaste wetgeving bestaat.

Wij zijn een partij die het huidige politieke klimaat wil veranderen. Wij willen dat de overheid transparanter wordt. Wij willen de burger meer en eerder betrekken bij de besluitvorming, zonder dat dit ten koste gaat van de slagvaardigheid.

Dit partijprogramma is opgesteld tijdens kroegmeetings die voor iedereen toegankelijk waren, ook voor niet-leden. Daarna is het partijprogramma online gezet voor verdere bewerking. Iedereen die de link had kon daar zonder wachtwoord bij en zelf stukken wijzigen of toevoegen. Dit heeft een partijprogramma opgeleverd gebaseerd op het landelijke programma met onderwerpen die Groninger piraten belangrijk vinden.

Alex Straver, lijsttrekker Piratenpartij Groningen.

KERNPUNTEN

De kernpunten van de Piratenpartij zijn gericht op burgerschap en privacy, een transparante overheid en het hervormen van het stelsel van patenten, octrooi- en auteurswetgeving.

In Groningen willen wij:

- actief burgerschap en ondernemerschap stimuleren
- een aantrekkelijke en innovatieve stad zijn als metropool van het noorden
- een transparante overheid die in dienst is van haar burgers
- geen prestigeprojecten, maar gewoon de dingen doen die wel werken
- stimuleren van duurzame initiatieven op lokaal niveau die bijdragen aan een groene economie en samenwerking tussen bewoners

Piratenpartij
voor een vrije informatiesamenleving

INTRODUCTIE

De pijlers van de Piratenpartij zijn gebaseerd op principes die hun wortels vinden in modern humanisme. Iedereen heeft dezelfde rechten, ongeacht afkomst. Iedereen heeft vrijheid om te geloven waar diegene in wil geloven, zij het religieus, opvattingen of politiek: iedereen zal gelijk behandeld worden. Iedereen heeft het recht op toegang, gebruik en verrijking van cultuur en kennis. De samenleving en overheid zal geen vooroordelen over iemand hebben. Ook kritisch denken is een belangrijk onderdeel van ons gedachtegoed.

De Piratenpartij Groningen staat voor een gemeente die er is voor haar burgers die onder haar verantwoordelijkheid vallen. Dit betekent dat iedereen de kans moet krijgen op een betekenisvol en zinvol leven. Het mag niet zo zijn dat je kansen verkeken zijn als je van het Werkbedrijf het stempel "onbemiddelbaar" krijgt. Wij willen dat iedereen die gemotiveerd is om bij te dragen en iets van zichzelf te maken een kans krijgt om dit te doen ongeacht zijn of haar economische achtergrond. Werkgelegenheid is een belangrijk middel om mensen vrijheid en onafhankelijkheid te geven. Dit betekent dat er een goed economisch klimaat moet zijn waarin ondernemers steun en hulp vinden bij de politiek en het ambtelijk apparaat. Een gemeente waarin regels vooral nuttig zijn en niet onnodig vooruitgang tegenwerken.

Ook onderwijs speelt een belangrijke rol in het creëren van onafhankelijke, goed geïnformeerde mensen die een plek kunnen vinden in de huidige arbeidsmarkt. Nederland moet omarmen dat we een kenniseconomie zijn en dat het ontwikkelingsniveau van onze burgers daarbij moet aansluiten. De Piratenpartij wil van Groningen een belangrijke onderwijsstad in Europa maken, hierbij past een goed en gebalanceerd huisvestingsbeleid voor studenten. Wij willen dat het kennisniveau van onze ambtenaren aansluit bij de steeds veranderende omstandigheden. De grote veranderingen in de sociale zekerheid en de zorg zullen er voor zorgen dat gemeenten steeds meer taken van het rijk over moeten nemen zonder dat daar een toereikende financiële compensatie tegenover staat. Dit betekent dat we meer moeten doen met wat we nu hebben. De Piratenpartij wil de geldverspilling en de graaicultuur aanpakken om op deze wijze een efficiënter en meer menselijk systeem te creëren waarin niemand in de kou komt te staan.

Privacy is in onze ogen een onschendbaar recht. Wij willen dan ook dat zaken als cameratoezicht en preventief fouilleren niet langer toegestaan zijn. Wij vinden dat mensen pas criminelen zijn wanneer ze een misdaad begaan hebben. Dit betekent dat we mensen dus ook niet als crimineel behandelen totdat ze daadwerkelijk veroordeeld zijn. De Piratenpartij zal zich met man en macht inzetten om uw privacy te beschermen.

Wat is de Piratenpartij?

Waar staan wij voor?

De Piratenpartij staat voor een vrije informatie-samenleving waarin iedereen zich kan ontwikkelen en een betekenisvol en zinvol bestaan kan leiden. De Piratenpartij staat voor een transparante overheid en directe inspraak van haar burgers. De Piratenpartij staat voor rationeel beleid gebaseerd op onderzoek en logisch nadenken. De Piratenpartij gelooft in de kansen die deze tijd biedt en wil deze kansen grijpen!

Waar komen wij vandaan?

De Piratenbeweging is begonnen in Zweden waar mensen zich organiseerden om na te denken over een moderne invulling van auteursrecht, informatie-infrastructuur en digitale cultuur. Dit heeft geleid tot de oprichting van The Pirate Bay en de Internationale Piratenpartij; een politieke organisatie die in meer dan 40 landen actief deelneemt aan verkiezingen. De politieke successen van de Piratenpartij hebben geresulteerd in 2 zetels in het Europese Parlement, 4 zetels in nationale parlementen, 45 zetels in regionale parlementen en 211 gemeenteraadszetels over de hele wereld.

In 2010 en 2012 deed de Piratenpartij ook in Nederland mee aan de verkiezingen. Hoewel in de Tweede Kamer geen zetels werden behaald verdrievoudigde het aantal stemmers en ook het aantal leden groeit gestaag. De Piratenpartijen hebben een gezamenlijk internationaal programma onafhankelijke nationale en lokale programma's gebaseerd op dezelfde idealen.

Piratenpartij is een geuzennaam die we met trots dragen. Door de tijden heen is het woord piraterij verbonden geweest met het doorbreken van monopolies. De zeehandel, de drukpers en de radio hebben allemaal een kindertijd gehad met monopolies van grote bedrijven en overheden. En keer op keer hebben piratenbewegingen deze monopolies doorbroken en zo de zeehandel, de drukpers en de radio in het publieke domein gebracht. De horizon van onze tijd is het internet. Net als de open zee en de luchtgolven eerder zijn landsgrenzen onbeduidend en bestaat er nog geen goede wetgeving. Vrij verkeer van informatie biedt ongekeerde mogelijkheden. The Pirate Bay heeft ervoor gezorgd dat we media nu gratis kunnen delen, met succesvolle bedrijven als Spotify, iTunes en Netflix tot gevolg. Maar net als eerder ligt monopolisering op de loer. Grote bedrijven en overheden kunnen informatie van het internet gebruiken om een zo gedetailleerd mogelijk beeld te krijgen van hun consumenten en bedreigen zo onze vrijheid. Het is de roeping van piraten om te waarborgen dat het internet een veilig én publiek domein blijft!

Hoe zijn wij georganiseerd?

De Piratenpartij gelooft in de kracht van mensen. Daarom is onze partij 'bottom-up' georganiseerd en worden onze ideeën gevoed door de leden en vrijwilligers zelf. Binnen onze organisatie zijn mensen vrij zich te bewegen en zich bezig te houden met dat wat hen interesseert. Niet op iedereen past een éénduidige functie, en dat hoeft ook niet.

De Piratenpartij is dé democratische partij. We zijn een partij van vrijwilligers met allemaal onze eigen krachten en zwaktes. Een partij waarin elke actie en elk project door de leden zelf wordt opgezet. Een partij waarin veel wordt gediscussieerd over grote onderwerpen. Over principes en idealen, de maatschappij waar we voor strijden. De politiek zou een vertegenwoordiging van de bevolking moeten zijn, de Piratenpartij is haar leden. Dit staat garant voor allerlei invalshoeken, een allegaar van kennis, en een verscheidenheid van karakters. Zoals het hoort in een partij die staat voor de ontplooiing van het individu en de vrijheid van meningsuiting. In de Piratenpartij telt elke stem en wordt iedereen gehoord. En aan het einde van de dag hakken we samen, democratisch, de knopen door.

De oude partijen kennen een spinnenweb van belangen en een stroperige organisatie. Dit beperkt niet alleen de invloed van gewone burgers maar ook de slagkracht van die partijen. De Piratenpartij is een jonge partij, met veel nieuwe aanwas die gelooft in de kracht van directe democratie. Er zijn zo min mogelijk drempels tussen onze leden en onze besluiten: Daar zit onze kracht!

E-democratie

Bij een democratische partij is het van belang dat de gekozen volksvertegenwoordigers de leden vertegenwoordigen in de besluitvorming die plaatsvindt. In een democratische partij moeten leden direct voorstellen kunnen doen en het moet mogelijk zijn snel en efficiënt te peilen wat de achterban vindt van een bepaald voorstel. Deze basisprincipes van een democratische partij zijn bij de huidige politieke partijen een moeizaam proces.

Ideale voorstellen zijn enerzijds gemaakt met alle beschikbare kennis en expertise en hebben anderzijds een breed draagvlak onder de bevolking. In theorie geeft het internet uitstekende instrumenten aan beide zijden om hierin te voorzien. Mensen met expertise op een bepaald gebied kunnen relatief gemakkelijk gevonden en samengebracht worden om een kwalitatief hoogstaand voorstel of beleidsplan vorm te geven. Tegelijkertijd is het mogelijk om in een kort tijdsbestek te peilen wat het draagvlak van zo'n voorstel of beleidsplan is. De alledaagse praktijk is tot nu toe nog minder ontwikkeld. De Piratenpartij evalueert op dit moment verschillende e-democratie platformen. In dit systeem komt besluitvorming tot stand door directe democratie of het vrijwillig overdragen van je stem.

Het is natuurlijk goed mogelijk dat een lid van mening is dat hij of zij niet genoeg kennis bezit over een bepaald thema of dat een ander lid beter is in het beargumenteren van een gedeeld standpunt. Het is dan mogelijk om als lid je stem per thema of per voorstel over te dragen aan een ander lid. De kans op een corrupte besluitvorming neemt op deze manier aanmerkelijk af; het gehele proces is transparant.

De e-democratie software is enorm in ontwikkeling. De partij werkt ook actief mee aan de ontwikkeling een nieuwe generatie van deze software. Dit systeem heet Polly.

PROGRAMMA

BESTUUR EN BURGER

Inspraak

De burgers weten het beste wat zij met hun stad willen. De Piratenpartij vindt het daarom belangrijk dat bij ieder idee burgers betrokken worden in een zo vroeg mogelijk stadium. Het internet is hiervoor een fantastisch aanvullend middel, omdat vanaf iedere locatie, op ieder moment, burgers deel kunnen nemen aan het proces. De inspraak van burgers moet niet beperkt worden tot prestigeprojecten als het Forum, juist wat in hun eigen achtertuin gebeurt is belangrijk.

Gemeentelijke projecten

Wij zijn voor een open en transparante ontwikkeling en aanbesteding van projecten. Wanneer de gemeente een project voorstelt aan de bevolking moet er eerst voldoende draagkracht zijn voordat er begonnen mag worden. De tram is een goed voorbeeld van een project waar miljoenen zijn verspild voordat het project op haalbaarheid en weerstand vast is gelopen.

Transparante overheid

De Piratenpartij wil een transparante overheid. Initiatieven die er op dit gebied al zijn, zoals het Open Data portaal, moeten snel verder ontwikkeld worden en er moet meer bekendheid aan worden gegeven, zodat mensen er ook meer gebruik van gaan maken.

Burgers hebben het recht alles wat de overheid doet op te vragen en in te zien. Dit recht op inzage is geregeld in de Wet Openbaarheid van Bestuur (WOB), maar in de praktijk functioneert deze wet ingewikkeld, traag en moeizaam. Omdat gegevens van de overheid in de grond toebehoren aan burgers, en burgers op dit moment niet bij deze informatie kunnen, moet de gemeente regelen dat alle overheidsdocumenten helder, online te bekijken zijn. De door veel burgers gewantrouwde politiek heeft veel terug te winnen met werkelijke openheid en toegankelijkheid.

Alle maatsoftware die de gemeente laat maken moeten open source worden gelicenseerd, bij voorkeur de software die tot nu toe gemaakt is ook.

Daarnaast wil de Piratenpartij dat er een hack-omgeving wordt ingericht om gemeentelijke sites te laten hacken. Mensen die lekken vinden worden daarvoor beloond.

Digitale toegankelijkheid

Steeds meer overheidsdiensten worden gedigitaliseerd. Afspraken op het gemeentehuis gaan via de website, net als het inzien van de afhaalwijzer en het aanvragen van een uitkering. Er zijn echter veel burgers die om uiteenlopende redenen moeite hebben met het gebruiken van deze online diensten. Bijvoorbeeld omdat zij slechthorend of slechtziend zijn (waaronder veel ouderen), een motorische beperking hebben en geen muis kunnen gebruiken, of moeite hebben met lange teksten door dyslexie of laaggeletterdheid. Veel van deze obstakels in het gebruik van diensten zijn weg te nemen door bij het ontwikkelen van websites en apps rekening te houden met de Webrichtlijnen. De gemeente Groningen zou volgens de Piratenpartij deze richtlijnen beter moeten gaan toepassen op haar websites.

Gebruik van de Webrichtlijnen is verplicht voor gemeenten, waterschappen, provincies en organisaties van de rijksoverheid die vallen onder zogenoemde ministeriële verantwoordelijkheid. Voor de Webrichtlijnen geldt het 'pas toe of leg uit'-regime'. Dit komt er op neer dat wanneer een overheid bepaalde richtlijnen niet (voldoende) toepast, zij op transparante wijze moet uitleggen welke - zwaarwegende - redenen hier aan ten grondslag liggen en hoe en wanneer zij van plan is deze toegankelijkheidsproblemen op te lossen. Ook moet er een heldere manier zijn voor burgers om klachten hierover in te dienen bij de gemeente.

Overheid op formaat

De gemeente Groningen moet haar taken goed kunnen uitvoeren. Er moet kritisch gekeken worden naar de taken en regelgeving die door de gemeente uitgevoerd worden. De ervaring van de laatste jaren is, dat als er minder ambtenaren zijn en het werk blijft hetzelfde, er mensen van bedrijven worden ingehuurd om hetzelfde werk te doen. Deze externe inhuur is wel 2 à 3 keer zo duur. Het is een besparing op papier die in de praktijk veel geld kost. Helaas heeft de rijksoverheid besloten om diverse taken (zoals jeugdzorg) bij de gemeenten neer te leggen en tegelijk het budget te verkleinen. Hierdoor zal het aantal gemeenteamttenaren toenemen. Een kreet als "minder ambtenaren" is dan ook niet realistisch.

LEEFBAARHEID

Lokaal groenten en fruit verbouwen

Groningen kent in de meeste wijken veel ongebruikt groen. Het onderhoud van deze groenstroken gebeurt door de Dienst Stadsbeheer. De Piratenpartij wil dat een gedeelte van de groenstroken aan de wijkbewoners 'gegeven' wordt. Projecten als Eetbare Stad Groningen laten zien dat veel Stadgers geïnteresseerd zijn in de groei en bloei van groenten en fruit. Door een gedeelte van de groenstroken en grasvelden aan de bewoners in bruikleen te geven kunnen dergelijke projecten worden uitgebreid. De kostenbesparing op het onderhoud moet terugvloeien naar hetzelfde project, om zo ook samenwerking met voedselbanken, wijkverenigingen en opbouwwerk te kunnen realiseren.

Afschaffen hondenbelasting

De hondenbelasting zal geschrapt moeten worden. Het is een regel die ongelijkheid met zich meebrengt, omdat andere huisdierenbezitters niet belast worden. Het opnemen van een huisdierenbelasting is geen wettelijk middel, daarnaast worden de belastingen ook gebruikt voor andere doeleinden. Het kan ook anders: bijvoorbeeld de onlangs ingevoerde hondenpoep opruimplicht. De Piratenpartij vindt dat bij deze maatregelen steeds kritisch gekeken moet worden naar wat de effecten van een maatregel zijn en of zij wel het gewenste effect bereiken. De gemeente heeft een faciliterende rol in de beperkende maatregelen die zij treft, bijvoorbeeld door het beschikbaar maken van hondenpoepzakjes en het plaatsen van prullenbakken zodat je de hondenpoepzakjes ook ergens kwijt kan.

Afschaffing huisvuilpas

De ondergrondse containers voor huisvuil zouden beschikbaar gemaakt moeten worden voor iedereen. Het pasjessysteem brengt onnodige dataverzameling met zich mee, en onnodige administratieve kosten. Het pasje voor de bediening zien wij als overautomatisering, het gaat ten koste van privacy en gemak. Wanneer de containers functioneren zonder pasjessysteem, kunnen deze tevens gebruikt worden door passanten die een hondenpoepzak of ander klein afval kwijt willen.

Drugsbeleid

De leidraad moet ook in drugsbeleid persoonlijke vrijheid zijn. Volwassen zijn uitstekend in staat om zelf te beslissen of ze al dan niet plantjes, pillen en poeders willen consumeren. Ook mogen mensen wat ons betreft zelf beslissen of ze plantjes willen kweken, of dat nou om tomaten of cannabis gaat. Wat ons betreft worden er dus geen kostbare manuren verspild door 'onze dienders tot drugshonden te transformeren'. De politie kan beter op boeven dan op plantjes jagen. De afgelopen honderd jaar hebben aangetoond dat het een illusie is dat overheden de productie, handel of consumptie van drugs kunnen inperken door gigantische bedragen te investeren in repressief beleid.

Coffeeshopbeleid

In het jaar 2008 is afgesproken dat alle gemeenten in 2011 voor coffeeshops een afstands- criterium van minimaal 250 meter tot scholen hanteren óf andere drempelverhogende maatregelen treffen Dit is een onzinnig plan. Scholieren zijn over het algemeen nog geen 18 en mogen dus helemaal geen coffeeshop in. Voor zover ze

dit toch lukt is het een illusie te denken dat ze niet willen fietsen voor een coffeeshop die ietsje verder is weg is. Eerdere experimenten met het afstandscriterium hebben totaal geen effecten opgeleverd, en de gemeente Groningen zou het afstandscriterium dan ook moeten boycotten.

Door coffeeshops te sluiten neemt het gebruik van cannabis niet af. Als coffeeshops sluiten zullen de coffeeshops die overblijven dus moeten groeien om de vraag op te kunnen vangen. Grote coffeeshops zijn aantrekkelijker voor georganiseerde criminaliteit en lopen een groter risico overlast te veroorzaken. Dit is een onwenselijke situatie die voorkomen kan worden door niet in grote getale coffeeshops te sluiten die geen overlast veroorzaken.

Het huidige coffeeshopbeleid is hypocriet. We gedogen de verkoop aan de voordeur en weten dat daar aanvoer aan de achterdeur nodig is. We dwingen coffeeshophouders hierdoor zaken te doen met 'criminelen'. Dit kunnen we voorkomen door de kweek van en handel in cannabis te reguleren. Op dit moment werken vijftientig burgemeesters, waaronder ook de burgemeester van Groningen, aan een manifest om de legalisering van wietteelt mogelijk te maken. Ook moeten verschillende lokale initiatieven om cannabis teelt plaatselijk te reguleren worden ondersteund.

Cannabis social clubs

Van de verschillende modellen om cannabis teelt te reguleren past het cannabis social club model het beste bij onze filosofie. In een cannabis social club legt een groep mensen die cannabis gebruikt geld in en vormt samen een coöperatie. Er worden mensen aangesteld om een tuin met cannabisplanten te onderhouden die hier op basis van hun inleg een hoeveelheid cannabis voor terugkrijgen. Het cannabis social club model is begonnen in Spanje en heeft daar geleid tot bezuinigingen bij de overheid en verantwoordelijke wietteelt waarbij wietgebruikers elkaar kunnen voorlichten over manieren om veilig wiet te verbouwen. Door het grote succes in Spanje krijgt het cannabis social club model in steeds meer landen navolging.

Testen, voorlichting, hulpverlening

Drugsgebruik is over het algemeen niet problematisch. Wanneer dit wel zo is moet hier op een menselijke manier mee worden omgegaan. Het afgelopen jaar hebben zich enkele incidenten voorgedaan waarbij jongeren het slachtoffer zijn geworden van pillen die als XTC werden verkocht, maar waar een andere stof, of meer werkzame stof dan gewoonlijk in bleek te zitten. Drugstesten in combinatie met goede voorlichting kunnen risico's verminderen en incidenten voorkomen.

OPENBARE ORDE EN VEILIGHEID

Inzet hulpdiensten

Politie-inzet moet verantwoord worden aan de burgers, en dit moet voor alle agenten gelden. Er moet toegevoerd worden naar een systeem waarin de inwoners van de stad meebepalen waar de focus van de politie ligt. De Piratenpartij wil ook de inzet van de andere hulpdiensten inzichtelijk maken, omdat dit bijdraagt aan het vergroten van het respect en de betrokkenheid voor deze diensten. Daarnaast zorgt het voor een lagere machts corruptie.

Kwaliteit en effectiviteit moeten altijd voorrang krijgen op bonnenquota en dat soort targets. Wanneer een agent vindt dat hij met een waarschuwing meer bereikt dan met het uitschrijven van een boete, dan moet de agent hierin zijn eigen keuze kunnen maken.

Cameratoezicht

Cameratoezicht is een grote inbreuk op de privacy. Met de steeds toenemende mogelijkheden op het gebied van stem- en gezichtsherkenning is het nu al mogelijk om een gezicht op een camera te koppelen aan de vele overheidsdatabases. Wij vinden dat cameratoezicht alleen op plekken kan waar conventioneel toezicht niet toereikend is. Ook willen wij dat beelden niet oneindig worden opgeslagen. Alleen wanneer de beelden een

strafbaar feit bevatten mogen ze in het belang van onderzoek en rechtsgang langer bewaard worden. Het gebruik van camera's om zonder verdenking vast te leggen welke burgers allemaal waar langs lopen of rijden moet zo snel mogelijk stoppen. De Piratenpartij zal zich inzetten om de wildgroei aan camera's te stoppen en terug te draaien.

Preventief fouilleren

Fouilleren in de openbare ruimte is verboden tenzij personen concreet verdacht worden van het plegen van een strafbaar feit of wanneer de rechter, afgaande op een veiligheidsanalyse, een locatie en tijd heeft aangewezen waarop iedereen preventief gefouilleerd moet kunnen worden. Fouilleren is een aantasting van de menselijke integriteit en privacy, die niet zonder zeer zwaarwegende redenen mag worden toegestaan (*Rhee 2012*). Een rechter kan het, op basis van een veiligheidsanalyse, noodzakelijk achten dat er preventief gefouilleerd wordt en daar toestemming voor geven. (*Woltering 2004*)

Identificatieplicht

Mensen hebben het recht om zonder identiteitsbewijs over straat te gaan. Identificatieplicht is enkel van toepassing op personen die concreet verdacht worden van een strafbaar feit. Zij moeten zich enkel identificeren na toetsing van de verdenking door een rechtercommissaris. Het recht om anoniem over straat te gaan is van essentieel belang voor een rechtstaat. Het maakt de openbare ruimte, waarin burgers elkaar kunnen ontmoeten, vrij. Wanneer de overheid, zonder een direct tot de persoon herleidbare aanleiding, identificatie mag eisen, komt het recht op vrije vergadering in het geding. (*Holvast en Mosshamer 1993, Böcker 2002*) Wanneer iemand verdacht wordt van een strafbaar feit mag de politie om identificatie vragen. Wanneer er sprake is van een door de rechter aangewezen tijdelijk risicogebied, mag iemand die zich niet wil of kan identificeren de toegang tot dat gebied ontzegd worden. Er moet dan ter plekke een juridische toetsing op redelijkheid en billijkheid mogelijk zijn.

Sociaal recht

Sociaal zijn is een recht, en moet niet ten koste gaan van je privacy. Ook niet ten aanzien van de overheid. Het recht op privacy geldt ook op sociale netwerken. Dit houdt in dat overheidsdiensten geen koppelingen dienen te maken met gegevens op sociale netwerken die daar niet met die intentie geplaatst zijn (*Aalberts en Kreijveld 2011*).

PRIVACY

Vertrouwelijke gegevens moeten veiliger worden opgeslagen en zorgvuldiger worden gebruikt. Vertrouwelijke informatie bestaat en moet blijven bestaan. Omdat via het internet informatie snel en vrij verspreid kan worden, wordt het belangrijker om vertrouwelijke informatie veilig op te slaan en zorgvuldig te gebruiken. Vroeger waren de gevolgen te overzien als één iemand ten onrechte vertrouwelijke informatie in handen kreeg. De kans dat deze vervolgens via kranten kon worden verspreid was klein, dus werd er wettelijk gezien slechts rekening gehouden met een klein verlies voor het slachtoffer. In het internettijdperk kan één persoon, die verkeerd omgaat met vertrouwelijke informatie, onherstelbare schade aanrichten. Daarom kan het belang van het veilig opslaan en het zorgvuldig behandelen van vertrouwelijke informatie niet genoeg benadrukt worden.

Informatie over personen mag slechts worden opgeslagen en gebruikt voor een vooraf bepaald, specifiek, acceptabel, realistisch, tijdsgebonden en concreet doel.

Wordt dit doel verruimd, dan worden gegevens die eerder waren opgeslagen vernietigd (volgens het vertrouwensbeginsel van de overheid). Zonder wettelijke grondslag moet een organisatie voor het opslaan en verwerken van informatie over personen expliciete toestemming van de betreffende personen hebben. Door regels op te stellen rondom de opslag en het gebruik van informatie wordt voorkomen dat gegevens worden verzameld met toestemming van de burger, die vervolgens voor andere doeleinden worden gebruikt. Als deze regel niet in acht wordt genomen, mag iedere burger opslag van zijn gegevens weigeren. (*Petković en 2007*)

Meldingsplicht datalekken

Er moet een algemene meldingsplicht komen voor datalekken, zodat er inzicht ontstaat in de veiligheid van gegevens. Op deze manier kan ook de ernst van problemen worden vastgesteld. Een meldingsplicht werkt ook preventief; bedrijven, overheden en instellingen zullen meer zorg besteden aan het ontwerp en de beveiliging van hun systemen, omdat ze veel meer in de kijker lopen als er een lek opduikt.

Koppeling databases

Het koppelen van databases maakt het mogelijk informatie te combineren en vertrouwelijke gegevens te verspreiden. De mogelijkheden om vertrouwelijke informatie onderling te combineren moeten worden geminimaliseerd. Hoe meer koppeling van informatie er immers plaatsvindt, hoe groter de kans wordt dat de privacy van de burger wordt geschonden.

Bij databases met gevoelige gegevens moet veiligheid in het ontwerp worden ingebouwd, niet in het vertrouwen in de gebruikers noch in de afschrikkende werking van straffen. Door veiligheid in het ontwerp te integreren, wordt voorkomen dat de burger erop moet vertrouwen dat het systeem niet anders gebruikt wordt. *(Fernández-Medina en Piattini 2005)* Met een juist ontwerp kán een systeem namelijk niet anders gebruikt worden. Vertrouwen in de gebruikers en het opleggen van boetes en straffen werken wel om de schaal waarop dingen fout gaan te beperken, maar niet om te voorkomen dat dingen fout gaan.

Veiligheid wordt gegarandeerd door de techniek en de procedures zelf, niet door de geheimhouding van die techniek of procedure. De techniek en procedures moeten veilig zijn. Ook geheimhouding van die techniek of procedure zelf kan leiden tot minder inbraken, maar dat is niet voldoende. De openbaarmaking van de techniek of procedure die gebruikt wordt voor de geheimhouding leidt tot de hoogste mate van toetsing. *(Fulkerson, Gonsoulin en Walz 2002)*

Bedrijven en overheden dienen persoonsgegevens voor zover mogelijk geanonimiseerd op te slaan.

Wanneer dat niet mogelijk is, dienen de gegevens zo mogelijk gepseudonimiseerd opgeslagen te worden. Door gegevens te anonimiseren, of wanneer dat niet kan te pseudonimiseren, wordt het risico op privacylekken geminimaliseerd.

Dataminimalisatie moet de standaard zijn voor het afhandelen van gegevens.

Informatie en meta-informatie die over personen ingewonnen wordt, of die uit levering van bepaalde diensten of producten direct of indirect afgeleid kan worden, mag alleen bewaard of opgeslagen worden zolang dat direct nuttig is voor het leveren van de betreffende dienst of het betreffende product. Informatie die direct aan een persoon te binden is, is extreem gevoelig en mag dus niet bewaard worden tenzij dat nodig is voor de geleverde dienst.

Informatie wordt waar mogelijk decentraal opgeslagen.

Decentrale opslag van informatie en beperkingen op koppeling van databases kunnen er, samen met een open structuur van informatie en het opslaan van informatie bij de burger zelf, voor zorgen dat er minder mogelijkheden zijn om massaal informatie te combineren.

ENERGIE

Subsidies op het opwekken van energie met nieuwe energiebronnen worden gegeven door patenten af te kopen en dus niet door de eindproducten te subsidiëren. Wanneer de overheid met publiek geld het energie opwekken met nieuwe energiebronnen wil stimuleren, is de beste strategie om ervoor te zorgen dat iedereen goedkoper de producten kan maken en innoveren. Op elk eindproduct subsidie geven komt enkel de patenthouder ten goede. Door het patent af te kopen worden publieke middelen veel beter gebruikt en hebben ze een blijvend en ook internationaal effect. *(Landauer 2000)*

Afhankelijkheid

Groningen moet de energiecontracten met niet-democratische staten afbouwen. Daarnaast moeten we ons richten op energieproductie in eigen land en bevriende democratische staten, door innovatie en gebruik van lokaal aanwezige hernieuwbare energiebronnen. (Wassink 2007) Dit maakt ons zelfvoorzienender en voorkomt dat we via onze energiebetalingen regimes in niet-democratische landen steunen en daarmee de burgerrechten en informatievrijheid beperken.

Lokale energieweetpoliitik en lokale inkomsten

De afhankelijkheid van fossiele brandstoffen voor energieproductie is niet alleen extreem milieuvervuilend, het maakt ons ook economisch kwetsbaar. Wanneer de prijzen van deze fossiele brandstoffen omhoog gaan, zullen de kosten voor stroom ook stijgen. Met de toenemende vraag naar energie in o.a. Azië is de noodzaak voor onafhankelijkheid van onze energievoorziening nog nooit zo groot geweest. De Piratenpartij stelt daarom de volgende punten voor om Groningen voor te bereiden op de toekomst.

- Eigen energie opwekken
- Groningers onafhankelijk maken van grote energiebedrijven
- Crowdsourced windmolens (geïnitieerd door en in beheer van een lokale gemeenschap)
- LED voor straatverlichting en belichting gebouwen

De Piratenpartij wil dat er testen gedaan worden met LED verlichting in de Groninger straten om vast te stellen of dit een alternatief is voor de energieslurpende huidige verlichting. We willen in ieder geval laten onderzoeken wat de voordelen van LED-verlichting zijn op de volgende punten:

- Is LED zuiniger in verbruik?
- Is LED beter voor dieren buiten?
- Is door LED-verlichting het energiegebruik van overheden zelf bijv. in kantoren of scholen ook zuiniger in te richten?

INTERNET EN MEDIA

De wereld om ons heen verandert in een steeds hoger tempo. De vragen, problemen én oplossingen komen sneller op ons af dan ooit tevoren. Cultuur en wetenschap ontwikkelen zich in sneltreinvaart. Nieuws dat vroeger een week lang de kranten beheerste is nu binnen een paar uur weer uit de actualiteit verdwenen. Waar lange tijd luchtpost de snelste manier was om informatie uit te wisselen, communiceren wetenschappers op verschillende continenten nu alsof ze in hetzelfde gebouw zitten. De omloopsnelheid van informatie is geëxplodeerd, de houdbaarheid van elke vernieuwing wordt steeds korter.

De snelheid waarmee informatie kennis wordt en kennis veroudert, staat in schril contrast met de lange periodes dat kennis op slot wordt gezet door middel van patenten en auteursrechten. Auteurs en artiesten zitten vast in wurgcontracten met een antieke industrie die nauwelijks nog diensten kan bieden die het internet niet goedkoper, beter en efficiënter levert. De auteur die zijn inspiratie slechts kan halen uit de kennis van de maatschappij, is met handen en voeten gebonden aan 'rechthebbenden' die burgers generaties lang het recht kunnen ontzeggen om zich op hun beurt weer door die auteurs te laten inspireren.

Het auteursrecht is toe aan een update. Auteurs én uitvoerenden verdienen een kans om zich los te maken van een branche die hen slechts beperkt in hun commerciële keuzes en vervolgens hun inkomsten afroemt. Ook het octrooirecht moet worden aangepast. Het moet volledig in het teken komen te staan van innovatie en kennisdeling en géén wapen blijven in de handen van grote multinationals die het kunnen gebruiken om kleine innoverende ondernemers de markt uit te procederen. Patenten op wiskundige formules en digitale vertalingen van bestaande technologieën hebben nooit een plek gehad in het patentensysteem en mogen die ook niet krijgen. De Piratenpartij verzet zich ook expliciet tegen de sluipende introductie van softwarepatenten.

De Publieke Omroep wordt verplicht uit te zenden onder een vrije licentie, zodat ook commercieel hergebruik en remixen toegestaan is. Wat met publieke middelen is betaald, moet ook vrij toegankelijk zijn. Het enorme archief van de Publieke Omroep kan een snelle stimulans tot hergebruik en remixen mogelijk maken.

Het radiospectrum moet meer mogelijkheden tot vrije innovatie bieden. In ieder stukje spectrum moet er een vrij deel bestaan voor openbaar gebruik. Zo zou bijvoorbeeld een van de UMTS frequenties gebruikt kunnen worden voor het experimenteren met MESH-netwerken, vergelijkbaar met hoe eerder het ooit innovatieve wifi is ontstaan. (Slager 2001)

Kennisoverdracht op lokaal niveau

Draadloos internet

Een aantal jaren geleden is het project 'Groningen Draadloos' gestart. De Piratenpartij vindt dat iedereen die in de stad Groningen is, moet kunnen beschikken over toegankelijk internet. De resultaten van Groningen Draadloos moeten worden bekeken. Een nieuwe opstart van dit project moet op korte termijn plaatsvinden.

Openbare collecties en archieven

Materialen van bibliotheken en openbare collecties in Groningen worden gedigitaliseerd en gratis open toegankelijk gemaakt. Het internet is de nieuwe bibliotheek. Waar vroeger de openbare bibliotheek als primaire informatiebron gebruikt werd, geldt dat nu voor het internet. Alle informatie in openbare bibliotheken moet gratis, vrij en toegankelijk beschikbaar worden gemaakt op het internet.

Behoud van boekenuitleen en multifunctionele gebouwen

Groningen kent een aantal bibliotheken in wijken. De Piratenpartij wil dat de uitleen van boeken en andere bronnen van informatie beschikbaar blijft. Er moet onderzocht worden welke mogelijkheden er bestaan om diverse van deze uitleenfuncties (beter) te integreren in andere gebouwen, bijvoorbeeld buurthuizen en scholen. In veel wijken bestaan er al multifunctionele gebouwen, zoals Vensterscholen.

VERVOER

Iedereen moet zich goed kunnen verplaatsen door de stad. Bewegingsvrijheid is één van de kernwaarden van de Piratenpartij, het stelt mensen in staat om deel te nemen aan de maatschappij en de arbeidsmarkt. Het geeft mensen de kans om te kiezen tussen de supermarkt om de hoek of de biologische winkel aan de andere kant van de stad, ook als ze geen geld hebben om een auto of zelfs een fiets te kopen.

Eurokaartje of gratis openbaar vervoer

We willen reizen met het openbaar vervoer weer betaalbaar maken door de prijs van een eurokaartje vast te zetten op één euro. Indien haalbaar willen wij gratis openbaar vervoer in de gemeente Groningen. We willen de stad beter toegankelijk maken door meer P+R plaatsen te creëren. Deze parkeerplaatsen, voorzien van een goede busverbinding en een fietsplan, zorgen voor een betere bereikbaarheid van de stad voor mensen uit de provincie.

Een gemeentelijk vervoersbedrijf

We zien dat privatisering niet de gewenste effecten heeft gehad. De kosten zijn niet lager geworden en de dienstverlening ook niet beter. Een goed georganiseerd vervoersbedrijf zonder winstoogmerk kan openbaar vervoer vele malen goedkoper aanbieden en daarom is de Piratenpartij voor het oprichten van een gemeentelijk vervoersbedrijf.

Dagkaart OV voor toeristen

Wij zijn voor het invoeren van een door toeristen eenvoudig aan te schaffen dag/weekkaart waarmee zij onbeperkt door onze stad kunnen reizen.

Bussen weren van de Grote Markt

Voertuigen hebben een negatief effect op de Grote Markt. Bussen zouden zoveel mogelijk in de nabijheid van de Grote Markt moeten stoppen, maar niet op de Grote Markt zelf.

Brommeroverlast inperken

Er zijn heldere regels voor de hoeveelheid geluid die brommers en scooters mogen uitstoten. Deze regels worden vaak overtreden. De Piratenpartij wil dat hier beter op ingezet wordt bij controles. Daarnaast moet er een stimuleringsbeleid zijn voor het vervangen van brommers door elektrische scooters, en/of meer inzetten op het stimuleren van wandelen, fietsen of openbaar vervoer gebruik.

Fietsstad

Groningen is een stad met veel fietsen. Iedere dag moeten inwoners en forensen zich door de stad bewegen om op studie, school, werk of andere afspraken te verschijnen. Groningen is in 2002 fietsstad van het jaar geweest. De Piratenpartij ziet graag dat Groningen nogmaals deze titel in de wacht sleept, hiervoor zullen een aantal zaken gerealiseerd moeten worden:

- Fietsen en wandelen moet op alle fronten gestimuleerd worden, boven andere vormen van vervoer.
- Bij P+R plekken rondom de stad moet een fietsbeleid komen.
- De fietsstalling bij het centraal station is fantastisch, echter nu al te klein. Er moet gezocht worden naar een permanente oplossing.
- Tijdens stapavonden moet er een meer flexibele inrichting worden gevonden voor de fietsen bij de Grote Markt, einde Poelestraat en de Ellebogen.

Parkeren

De tarieven voor parkeren mogen niet verder stijgen. De tarieven zijn nu zo hoog dat ze invloed hebben op de vullingsgraad van de parkeergarages. Mensen zoeken naar alternatieven en helaas voor de ondernemers in Groningen is het alternatief niet de bus of de fiets, maar winkelen op het internet.

ONDERWIJS

Peuters naar school

In een aantal landen begint het onderwijs vanaf de peuterleeftijd. Maar wat is de definitie van passend onderwijs voor een 2 of drie-jarige? Belangrijk is in ieder geval om het onderwijs niet prestatiegericht te laten zijn. Een kind dient te worden uitgedaagd zoals het zelf de wereld zou ontdekken. Dus niet achter schoolbanken, wel spelonderwijs en zonder teveel druk of prestatieverwachtingen. Een onderwijsmodel dat daar goed bij aansluit is het ontwikkelingsgericht onderwijs. Hierin staat het spelonderwijs leren en ontdekken centraal. Er worden sociale activiteiten met de kinderen ondernomen, omdat het sociaal- en spelend leren de motor is achter de ontwikkeling van jonge kinderen en aansluit op de neurologische ontwikkeling van het kind. Dus als men leerlingen van 3 jaar oud bij het onderwijs wil betrekken, zal men het onderwijs voor hen (3 -7 jaar) anders moeten invullen dan die van het schoolkind. Of het gehele onderwijs zal op schop moeten als men een doorgaande leerlijn wil behouden. Want door jonge kinderen geforceerd te stimuleren om aan bepaalde normen te laten voldoen, kan men juist onbedoeld ontwikkelingsbelemmeringen veroorzaken. (Deze beweringen worden gesteund door de bijzonder hoogleraar Goorhuis-Brouwer, hoogleraar pedagogische wetenschappen aan de RUG en niet verbonden aan de Piratenpartij.) De keuze moet aan ouders overgelaten worden en de schooltijden moeten worden aangepast aan het kind en niet andersom.

Kleinere klassen

De huidige klassen zijn te groot en de kinderen worden daar de dupe van. De kinderen krijgen niet de tijd die ze verdienen in goed onderwijs en de docent heeft een te hoge werkdruk waardoor de kwaliteit omlaag gaat.

Minder administratie

Leerkrachten zijn nu teveel tijd kwijt aan administratie. Deze tijd kunnen ze niet besteden aan onderwijs. De leerkrachten verdienen het vertrouwen dat ze zelf in staat zijn om goed les te geven. Het is onnodig om kinderen te toetsen op hun vaardigheden. Dit levert stress op en leert kinderen te voldoen aan de verwachtingen van het systeem in plaats van dat de kinderen zich kunnen ontplooien. Leerkrachten hebben een beter beeld van de kinderen dan een momentopname van een cito-toets.

ZORG

Zorg zou niet af moeten hangen van iemands financiële situatie. Iedereen in Nederland verdient de kwalitatief best mogelijke zorg die er beschikbaar is. Met de verandering in de zorg is er veel discussie over de manier waarop de zorg ingevuld moet worden. De Piratenpartij vindt dat iedereen zelf moet kunnen kiezen bij wie zij zorg afnemen, en dus ook moeten kunnen wisselen van zorgverlener op het moment dat er geen binding is. De financiering ligt in veel gevallen in handen van de gemeente.

Mindervaliden beleid

In ieder beleid moet aandacht zijn voor mindervaliden. Hierbij maakt het niet uit of het gaat om aanbesteding van zorg, of de aanleg van een voetpad. Mensen moeten zelf de regie kunnen voeren over hun zorg (PGB en mantelzorg). Wij vinden dat mensen het recht moeten hebben op zelfbeschikking en daar hoort bij dat je zelf bepaalt hoe je de zorg die je nodig hebt organiseert. De gemeente heeft als taak het inzichtelijk maken van de daadwerkelijke kosten en financiering van de zorg. Daarop zou de gemeente ook moeten optreden als budgetbeheerder, zonder de regie te hebben over dit budget.

ECONOMIE

Aanbesteding lokale bedrijven

Wij zijn voor het lokaal aanbesteden van opdrachten. De Piratenpartij zal alles in het werk stellen om binnen de grenzen van de wetgeving opdrachten lokaal aan te besteden.

Forum

De bouw van het Forum kan niet meer gestopt worden, dit station is gepasseerd. Wel moet er gekeken worden hoe het gebouw gebruikt gaat worden. Een alternatieve invulling voor het Forum door bijvoorbeeld meer commerciële partijen toe te laten is een stap in de juiste richting.

Koopzondagen en winkelopeningstijden

Wij zijn voor een vrije commerciële markt, ondernemerschap moet gestimuleerd worden. Voor kleine ondernemers kan het echter wel problemen opleveren wanneer grotere bedrijven altijd open zijn en zij hier niet mee kunnen concurreren. Wij stellen daarom een algemene restrictie voor in het aantal uren per week -bijvoorbeeld 70 uur -dat winkels open mogen zijn. De ondernemers mogen deze openingstijden dan zelf invullen. Hierdoor kan een winkel bijvoorbeeld ook kiezen om buiten kantooruren open te zijn en overdag juist dicht.

Uitbesteding structurele taken gemeente

Gemeente mag permanente functies zoals schoonmaak niet langer uitbesteden. Wij zijn tegen het uitbuiten van (flex)werknemers. Gebouwen moeten schoongemaakt worden, hier ontkomen we niet aan. Wij vinden dat de gemeente niet langer banen die niet van tijdelijke aard zijn mag invullen met uitzendkrachten. Het creëren van vaste aanstellingen voor deze functies geeft mensen meer zekerheid en zal bijdragen aan de leefbaarheid van de stad.

Schuldhelpverlening

Wij vinden dat iedereen die het nodig heeft schuldhelpverlening moet kunnen krijgen. Het is niet acceptabel dat mensen moet wachten om geholpen te worden Dit vergroot de problemen en maakt het moeilijker en duurder om deze mensen weer schuldenvrij te krijgen.

Leegstand (kantoor)panden

Er moet meer aandacht komen voor het onderhouden van verwaarloosde panden. Een pand mag maximaal één jaar leeg staan, daarna moet er een nuttige invulling komen door de eigenaar of een derde partij. Dit kan ook studentenhuisvesting betekenen. Pandeigenaren zijn verantwoordelijk voor het onderhouden van een goed contact met krakers, krakers zijn verantwoordelijk voor het in goede staat houden van het pand.

Evenementen

Groningen is een bruisende stad waarbij ook grote evenementen horen.

Eventuele overlast moet met een eerlijke discussie, juiste argumenten en in verhouding opgelost worden.

Wij zien geen ruimte voor evenementen met wilde dieren.

SLOTWOORD

De Piratenpartij Groningen heeft een dynamisch programma. Wij hebben dit programma geschreven met de kennis van vandaag. Wij nodigen iedereen uit om ons aan te vullen, te corrigeren, of te helpen met onderzoek naar hoe het te realiseren in de praktijk. De stap naar de politiek is de eerste, maar daarna zijn het mensenhanden die het werk moeten doen.

Wil je ons helpen, geloof je in onze idealen voor een vrije informatiesamenleving, waarin iedereen zichzelf kan ontplooien, mail ons dan op groningen@piratenpartij.nl of kijk op <http://www.piratenpartij.nl/afdeling/groningen>.

Piratenpartij

voor een vrije informatiesamenleving